Entrepreneurial Ecosystem Index 2026

Tien jaar inzicht in regionale ecosystemen

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM OBSERVATORY

Auteurs:
Tom Hendricksen MSc (tom.hendricksen@birch.nl)
Prof. dr. Erik Stam (e.stam@uu.nl)
Dr. Jan Peter van den Toren (janpeter.vandentoren@birch.nl)
Bram Schoenmakers MSc (bram.schoenmakers@birch.nl)

18 juni 2026

Utrecht University | School of Economics

Birch

Managementsamenvatting

Weinig dynamiek in de top tien en grote dynamiek in de zwakke ecosystemen

In deze editie presenteren we de EE-index 2026, én reflecteren we op tien jaar inzicht in regionale ecosystemen. In de Entrepreneurial Ecosystem Index (EE-Index) van 2026 gaat de regio Delft-Westland weer aan kop met het sterkste ecosysteem voor ondernemerschap, hiermee handhaaft de regio de toppositie die ze sinds de start van de EE-index heeft. Er is relatief veel continuïteit in ecosystemen wat te verklaren is aan de 'trage structuren' waarin elementen van ecosystemen veranderen. De regionale variatie is echter groot, dit was al zo bij de eerste meting en houdt óók in de meting van 2026 stand.

Veranderingen in de EE Index van 2026
In deze editie zien we ten opzichte van het voorgaande jaar een versteviging van de Brainport regio als tweede sterkste ecosysteem in Nederland. In de top 5 staan verder geen verrassingen en de dynamiek in de top 10 is beperkt. Buiten de sterkste ecosystemen zien we meer dynamiek. Zeeland is in deze editie een sterke stijger terwijl in Noord-Nederland het verschil tussen de stadsregio Groningen en de rest steeds groter wordt. Nieuwe cijfers over R&D-investeringen maakt het mogelijk om dynamiek op het element kennis weer te geven, waar dit in de afgelopen jaren stabiel is gebleven bij gebrek aan data. Waar we verzwakking zien, is dat vooral veroorzaakt door achteruitgang in financiering. De Noord-Nederlandse regio's scoren ook dit jaar weer het laagst.

Entrepreneurial Ecosystem Index als instrument voor beter beleid
Met de EE-Index vergelijken we ecosystemen voor ondernemerschap in Nederland en nemen daarin ontwikkelingen waar. Zo kwantificeren en objectiveren we de sterktes en zwakten van ecosystemen voor ondernemerschap in Nederland. Dit biedt een objectieve basis om ecosystemen te meten, te vergelijken en te volgen in de tijd. Binnen de beleidscyclus biedt de EE-Index het startpunt voor een goed geïnformeerde dialoog tussen stakeholders. Want de objectieve meting (diagnose) biedt een basis voor een effectieve dialoog over het te voeren beleid. Hiermee geeft de index handvatten voor (regionale) beleidsmakers en andere stakeholders die hun ecosysteem willen versterken. Daarnaast biedt de meetbaarheid in de tijd ook mogelijkheden om deze benadering in te zetten voor evaluatie en monitoring. De index is geen absolute waarheid en geeft met de best mogelijke beschikbare indicatoren inzicht in regionale ecosystemen. Het belang van de dialoog met ecosysteem stakeholders en "het kijken onder de motorkap" blijft een belangrijk onderdeel om de index effectief in te zetten.

Stichting Entrepreneurial Ecosystem Observatory
Sinds 2018 brengen Birch en de Universiteit Utrecht periodiek de Entrepreneurial Ecosystem Index voor Nederlandse regio's uit. Deze index is de graadmeter om regio's met elkaar te vergelijken en in de loop van de tijd te volgen. De data van de EE-Index worden door onder meer de Universiteit Utrecht en Birch weer benut voor diepgaander analyse en advies. De index en andere openbare analyses over Entrepreneurial Ecosystems worden ook beschikbaar gesteld via de website van de Entrepreneurial Ecosystem Observatory:
https://www.entrepreneurialecosystemobservatory.nl/

Inhoud

Birch

- Managementsamenvatting p. 2
- Entrepreneurial Ecosystem-benadering p. 6
- Resultaten Entrepreneurial Ecosystem Index 2026 p. 11
- Entrepreneurial Ecosystem Index & Startups p. 20
- Bijlagen p. 22

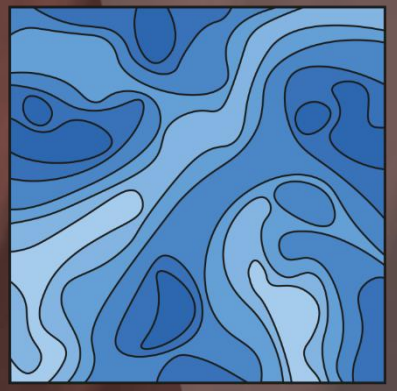

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM OBSERVATORY

Utrecht University | School of Economics

Voorwoord: Tien jaar inzicht in regionale ecosystemen

Continuïteit in kwaliteit van ecosystemen met onderliggende variatie

Al tien jaar wordt er via de Entrepreneurial Ecosystem benadering inzicht gegeven in regionale ondernemerschapsecosystemen in Nederland. Het is vooral de continuïteit in de ranking van ecosystemen die in deze tien jaar opvalt. Maar er gaat ook veel dynamiek schuil onder het ene cijfer van de ranking: voorbeelden zijn de opkomst van ASML, het toenemend belang van buitenlands talent, energietekorten en enkele opvallende verschuivingen binnen Nederland op elementen van ecosystemen. De variatie in kwaliteit van ecosystemen binnen Nederland is opvallend groot maar deze is wel relatief stabiel. Wat ook opvalt is dat het niet de Randstad versus de rest is. Oók ecosystemen buiten de Randstad zoals de Brainport regio, Stadsregio Groningen en Twente doen het al tien jaar relatief goed, en niet élk ecosysteem in de Randstad is sterk.

Wat de EE Index ons in de afgelopen tien jaar laat zien is continuïteit. De verklaring hiervoor bevindt zich in de 'trage structuren' van regionale ecosystemen die nauwelijks op korte termijn veranderen. Denk hierbij aan de kwaliteit van wet- en regelgeving, de fysieke infrastructuur in een regio, de ondernemerschapscultuur, investeringsmogelijkheden voor zowel R&D als in bedrijven of het vergroten van toegang tot talent. Ondanks de continuïteit is de variatie tussen regio's groot. In de afgelopen tien jaar zijn de eerste en laatste divisie in de ranking hetzelfde gebleven. Delft en Westland blijft bovenaan staan, gevolgd door de kopgroep van Zuidoost-Noord-Brabant, Groot-Amsterdam, Leiden en Overig Groningen (stad Groningen en omgeving). Op gepaste afstand volgen andere kennisintensieve ecosystemen zoals Utrecht, Twente en Arnhem/Nijmegen. Tegelijkertijd gaat het in een aantal andere kennisintensieve ecosystemen minder goed. Groot-Rijnmond met het havenindustrieel complex blijft het lastig hebben terwijl Den Haag langzaam daalt op de index. De periferie is de periferie gebleven. Noord-Nederland blijft gekenmerkt door relatief zwakke ecosystemen, met uitzondering van de stadsregio Groningen die een duidelijke opwaartse richting is ingeslagen. Ook Zeeland blijft tussen de eerste en laatste editie een relatief zwak ecosysteem. Zuid-Limburg daarentegen klimt langzaam omhoog en haakt aan bij de top 10 van ecosystemen in Nederland. Dat universiteitsregio's het relatief goed doen is geen verrassing. Kennisinstellingen trekken talent aan, spelen vaak een belangrijke rol in kennisvalorisatie, zijn een partij om mee samen te werken en jagen vaak kennisinvesteringen aan. Als nuancering moet wel gezegd worden dat in Europese context Nederland geen zwakke ecosystemen kent.

De verschillen tussen ecosystemen zijn niet alleen te vangen in het model en de verschillende elementen. Unieke karakteristieken van de regio, qua cultuur, organisaties en kennis bepalen ook de vorm en richting van ecosystemen in Nederland. Brainport Eindhoven is écht de R&D motor van Nederland. De positie van ASML is daarin het meest opvallend, waarbij bijna 8 procent van het Bruto Regionaal Product in de Brainport regio wordt geïnvesteerd in R&D. ASML investeert individueel al méér dan de rest van de bedrijven in de top 10 van Nederland samen. Groot-Amsterdam is veel meer een allround ecosysteem en hotspot voor jonge, kosmopolitische creatievelingen en bijvoorbeeld een sterke fintech sector.

Ondanks al deze ontwikkelingen op ondernemerschapsecosystemen is er wél een aantal structurele barrières voor Nederlandse ondernemerschapsecosystemen. De arbeidsmarkt is zéér krap en gebrek aan fysieke ruimte blijft een obstakel. In de afgelopen tien jaar zijn er ook andere factoren bij gekomen die eerder een minder grote rol speelden: energie en toegang tot internationaal talent.

De ranglijst

Weinig dynamiek in de top 10 en véél verschuivingen in het ‘rechterrijtje’

De Entrepreneurial Ecosystem Index
De EE-Index meet de kwaliteit van regionale ecosystemen en rangschikt op basis hiervan de veertig stadsregio’s in Nederland. Hiermee bouwt het voort op eerder uitgevoerde soortgelijke onderzoeken (de edities van 2018, 2020, 2022, 2023, 2024 en 2025).[1]

Het ecosysteem voor ondernemerschap
De basis voor dit onderzoek is de Entrepreneurial Ecosystem-benadering (p. 7), waarmee de economie als een complex systeem van actoren en factoren wordt gezien dat ondernemerschap mogelijk maakt. Ondernemerschap is het proces waarbij individuen kansen zien en realiseren om nieuwe waarde te creëren. Of hen dit lukt is mede afhankelijk van de kracht van het ‘ecosysteem’. Dat ecosysteem voor ondernemerschap bestaat uit tien elementen. In dit rapport hebben we gemeten hoe sterk deze tien elementen zijn in veertig Nederlandse regio’s.

Veranderingen bij de sterkste regio’s
Groot-Amsterdam komt terug in de top drie en wisselt hier met Leiden. De Brainport regio neemt méér afstand van Groot-Amsterdam en Leiden. Overig Groningen blijft de opwaartse lijn van de laatste edities volgen en zit stevig achter de top vier regio’s. Utrecht en Twente stijgen ten koste van de Veluwe.

Grootste verandering
De provincie Zeeland maakt een flinke sprong door een wisselend aantal ontwikkelingen. Zeeuws-Vlaanderen klimt vijf plekken en is van de laatste plek af, terwijl Overig Zeeland zes plekken stijgt. Ook Midden-Limburg stijgt vijf plekken. Bij de dalers valt Noord-Friesland op, die daalt met vijf plekken. Zuidoost-Drenthe is in deze editie de hekkensluiter.

Entrepreneurial Ecosystem Index ranglijst: stadsregio’s naar sterkte van ecosysteem voor ondernemerschap; 2026

1.	(-)	Delft en Westland	21.	(-)	Noord-Limburg
2.	(-)	Zuidoost-Noord-Brabant	22.	(↑1)	West-Noord-Brabant
3.	(↑1)	Groot-Amsterdam	23.	(↑1)	Kop van Noord-Holland
4.	(↓1)	Aggl. Leiden en Bollenstreek	24.	(↑5)	Midden-Limburg
5.	(-)	Overig Groningen	25.	(↓3)	Zuidoost-Zuid-Holland
6.	(↑1)	Utrecht	26.	(-)	Flevoland
7.	(↑1)	Twente	27.	(↑1)	Zuidwest-Gelderland
8.	(↓2)	Veluwe	28.	(↓3)	Oost-Zuid-Holland
9.	(-)	Arnhem/Nijmegen	29.	(↓2)	Achterhoek
10.	(-)	Agglomeratie 's-Gravenhage	30.	(↑1)	Noord-Overijssel
11.	(-)	Zuid-Limburg	31.	(↑6)	Overig Zeeland
12.	(-)	Het Gooi en Vechtstreek	32.	(-)	Delfzijl en omgeving
13.	(-)	Agglomeratie Haarlem	33.	(↓3)	Zuidoost-Friesland
14.	(-)	Groot-Rijnmond	34.	(↓1)	Zuidwest-Friesland
15.	(↑4)	Alkmaar en omgeving	35.	(↑5)	Zeeuws-Vlaanderen
16.	(↓1)	Zuidwest-Overijssel	36.	(↓1)	Zuidwest-Drenthe
17.	(↓1)	Noordoost-Noord-Brabant	37.	(↓1)	Noord-Drenthe
18.	(↓1)	IJmond	38.	(↑1)	Oost-Groningen
19.	(↑1)	Midden-Noord-Brabant	39.	(↓5)	Noord-Friesland
20.	(↓2)	Zaanstreek	40.	(↓2)	Zuidoost-Drenthe

1 Hendricksen, T., Stam, E., van den Toren, J., & Schoenmakers, B. (2025). Entrepreneurial Ecosystem Index 2025. | Hendricksen, T., Stam, E., van den Toren, J., & Schoenmakers, B. (2024). Entrepeneurial Ecosystem Index 2024. | Hendricksen, T., van der Starre, B., Stam, E. & Van den Toren, J. (2023). Entrepreneurial Ecosystem Index 2023: Regionale en Nationale Ontwikkelingen in Internationaal Perspectief. | Hendricksen, T., van der Starre, B., Stam, E, & Van den Toren, J. (2022). Entrepreneurial Ecosystem Index 2022: Wendbaarheid in tijden van Covid-19. | Cloosterman, E., & Stam, E. (2020). Entrepreneurial Ecosystem Index 2020 - Een kwantitatieve vergelijking van regionale ecosystemen voor ondernemerschap. | Cloosterman, E., Stam, E, & Van der Starre, B. (2018). De Kwaliteit van Ecosystemen voor Ondernemerschap in Nederlandse Regio’s.

Utrecht University School of Economics Birch

Utrecht University | School of Economics

Birch

Entrepreneurial Ecosystem-benadering

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM OBSERVATORY

Ecosystemen voor Ondernemerschap

De Entrepreneurial Ecosystem-benadering

Binnen de Entrepreneurial Ecosystem-benadering wordt de economie gezien als een complex systeem van actoren en factoren die ondernemerschap mogelijk maken. Het 'ecosysteem' concept benadrukt de onderlinge afhankelijkheid van de actoren en factoren. Het focust op de rol van de context voor het mogelijk maken van ondernemerschap. Ondernemerschap is het proces waarbij individuen kansen zien en realiseren om nieuwe waarde te creëren. Ondernemerschap komt voort uit het ecosysteem én ondernemers zijn sleutelpersonen binnen het ecosysteem. Ondernemers hebben binnen het ecosysteem te maken met (vaak lokale) middelen en actoren, die de kans op productief ondernemerschap versterken.

Ecosystemen voor ondernemerschap zijn opgebouwd uit een verzameling randvoorwaarden en systeemelementen.

De randvoorwaarden (basiselementen) zijn: sociale condities **(formele instituties** en **cultuur**), **fysieke condities** en **marktvraag**. Deze elementen beïnvloeden sociale interactie.

De systeemelementen zijn het hart van het ecosysteem. De aanwezigheid en interactie tussen deze elementen zijn cruciaal voor het succes van het ecosysteem. **De toegang tot financiering** is cruciaal voor het ontstaan van innovatieve projecten die lang genoeg kunnen duren om te leiden tot marktintroductie. Daarnaast is de aanwezigheid van voldoende (goed opgeleid) **talent** belangrijk voor het succes van het ecosysteem. Ook de beschikbaarheid van **kennis**, bijvoorbeeld in de vorm van (publieke) R&D, is van belang. **Gedegen netwerken** zorgen voor verspreiding van kennis, talent en kapitaal. **Intermediaire diensten** maken het mede mogelijk voor bedrijven om zich te focussen op hun ondernemerschap. Tot slot geeft **leiderschap** richting aan het ecosysteem.[1]

Schematische weergave van alle relevante variabelen in een ecosysteem voor ondernemerschap

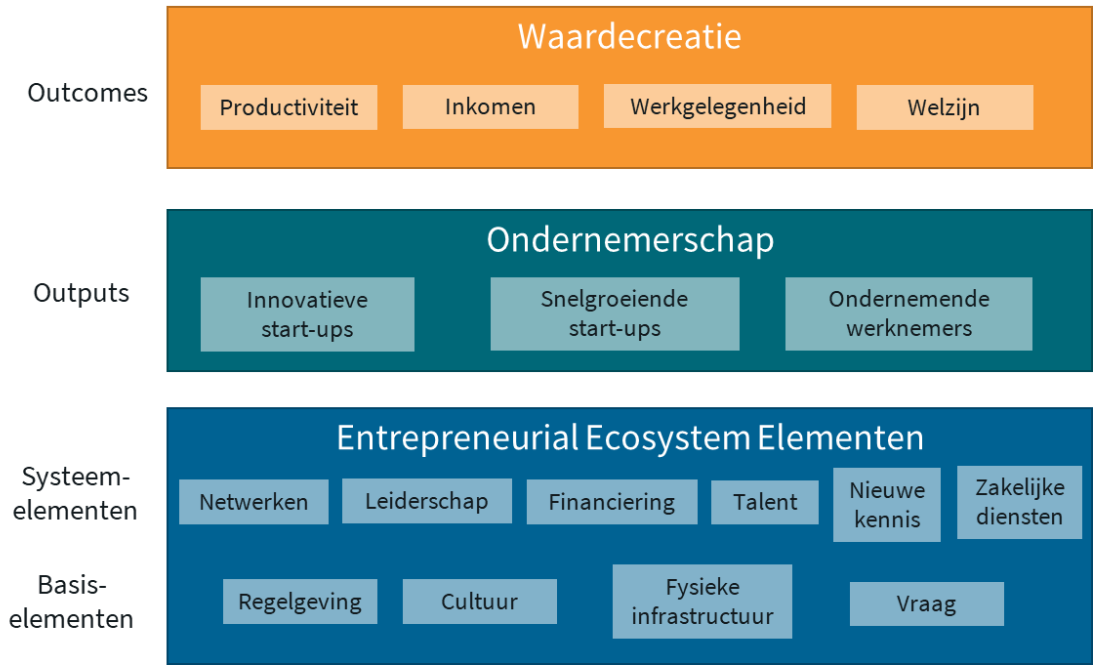

[1]Stam, E. (2014) Ecosystemen voor ambitieus ondernemerschap. Economisch Statistische Berichten. Jaargang 99 (4698S) 20-11-2014, 6-12; Stam, E. Van der Starre, B. & Van den Toren, J.P. (2018) Ecosystemen en regionaal DNA. In: Hoogerbrugge, M. & Van Hoorn, J. (eds) De Economische Agenda voor Stad en Regio. Den Haag: Platform31. pp. 47-53; Vogelaar, J.J., Cloosterman, E., Stam, E. & Oosterwaal, L. (2020) Economisch beleid regio: naar een missie-gestuurde ecosysteembenadering. Economisch Statistische Berichten. Jaargang 105(4790), 8 oktober 2020, 468-471.; Stam, E. & Van de Ven, A. (2021) Entrepreneurial Ecosystem Elements. Small Business Economics. 56.2: 809–832. https://doi.org/10.1007/s11187-019-00270-6 ; Leendertse, J., Schrijvers, M. & Stam, E. (2022) Measure twice, cut once. Entrepreneurial Ecosystem Metrics. Research Policy 51.9 https://doi.org/10.1016/j.respol.2021.104336

Utrecht University School of Economics Birch

Ecosystemen voor Ondernemerschap

Ecosysteemontwikkeling

Als de tien elementen van een entrepreneurial ecosystem goed op elkaar aansluiten stimuleert dat productief ondernemerschap: ondernemerschap dat meerwaarde genereert voor de economie en samenleving als geheel.

Een sterk ecosysteem voedt zichzelf
Productief ondernemerschap kan ook weer de tien elementen voeden. Zo kunnen ondernemers bijdragen aan de groei van kennis, leiderschap en netwerken. Dankzij hen groeit ook waardecreatie in de vorm van productiviteit, inkomen, werkgelegenheid en welzijn. Deze waardecreatie vloeit dan weer terug naar de verschillende elementen van het ecosysteem. Oftewel, een goed functionerend ecosysteem voor ondernemerschap zorgt niet alleen voor grotere (economische) welvaart, maar kan ook een zelfversterkend mechanisme vormen voor de ontwikkeling van het ecosysteem.

Personen, middelen, netwerken én instituties centraal
De Entrepreneurial Ecosystem-benadering zet de personen, middelen, netwerken en instituties centraal. De personen in het ecosysteem creëren waarde, maar dat wordt mede mogelijk gemaakt door de middelen en netwerken in de regio, en dit wordt weer gestimuleerd (of belemmerd) door instituties.

Het ecosysteem voor beleidsmakers
De rol van de overheid in het ecosysteem is belangrijk: beleidsinterventies kunnen het ecosysteem versterken of verzwakken. Een ecosysteembenadering biedt handvatten voor beleid.[1]

Schematische weergave van het zelfversterkende mechanisme in een ecosysteem voor ondernemerschap

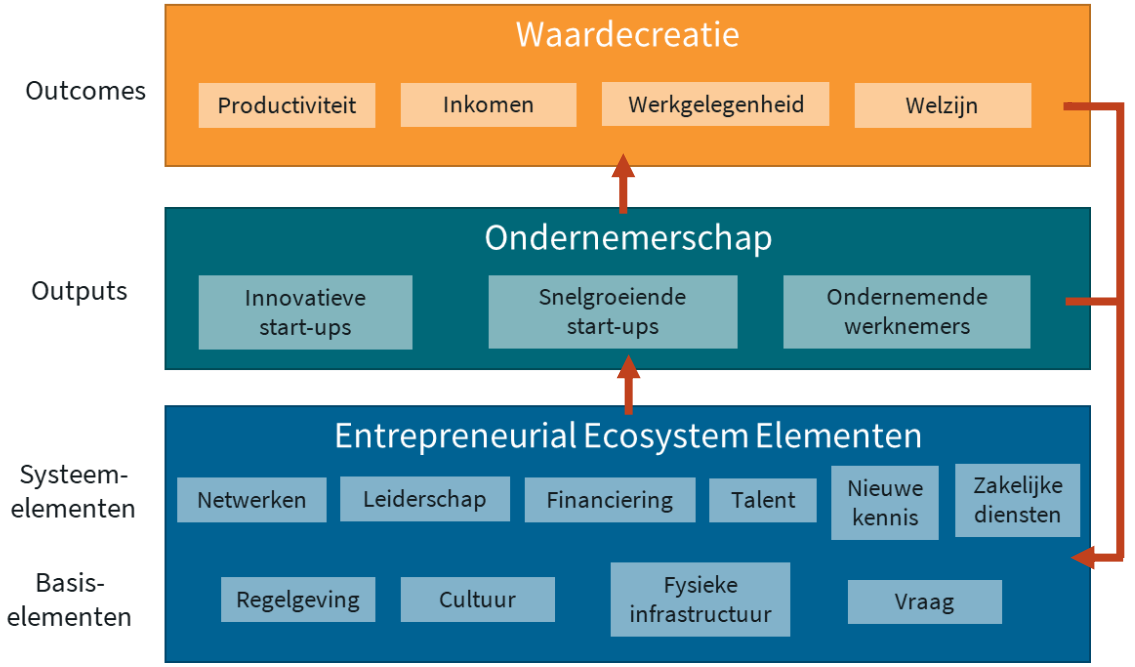

Stam, E. & Brouwer, J. (2024) Zo laat je ecosystemen voor ondernemerschap floreren. Handleiding voor ecosysteemstrategie. Stichting Entrepreneurial Ecosystem Observatory: Driebergen.

Utrecht University School of Economics Birch

De berekening van de Entrepreneurial Ecosystem Index

Met de Entrepreneurial Ecosystem Index brengen we ecosystemen voor ondernemerschap in beeld en maken die vergelijkbaar. Deze index bestaat uit een getal dat de som is van het cijfer dat een regio krijgt voor elk van de systeemelementen en randvoorwaarden (p. 6) van het ecosysteem.

Kwantitatieve indicatoren
Voor elk van de elementen hebben we kwantitatieve indicatoren geformuleerd. De kwaliteit van het element wordt bepaald door hoe ver de waarde van een specifiek ecosysteem van het Nederlandse gemiddelde ligt. Deze elementwaarde drukken we uit als een getal rondom 1, waarbij 1 het Nederlands gemiddelde is. Regio's die beter presteren dan het gemiddelde krijgen een waarde boven de 1, regio's die slechter presteren een waarde onder de 1.

Toekenning van cijfers
Met tien variabelen (zes systeemelementen en vier randvoorwaarden) zou een gemiddelde Nederlandse regio een 10 scoren. Regio's die hoger scoren hebben op één of meerdere variabelen een voorsprong op het Nederlands gemiddelde.

Herkomst van data en correcties ten opzichte van vorige editie
Alle data is op COROP-niveau (stadsregio) verzameld, behalve de data over formele instituties en financiering die we op provincieniveau hebben verzameld. Voor financiering is de data nog niet fijnmazig genoeg om tot een representatieve indicator op COROP-niveau te komen. Voor data waar de jaar-op-jaar variatie grote verschillen kent, hebben we een gemiddelde genomen van het meest recente jaar en de twee jaar daarvoor. In deze editie is een correctie doorgevoerd met betrekking tot kennis. De cijfers van afgelopen editie zijn met terugwerkende kracht gecorrigeerd op basis van aangevulde data.

De empirische indicatoren: indicator en indicatie
Op de volgende pagina staat een overzicht van de verschillende empirische indicatoren en hun bronnen. Deze indicatoren zijn de beste representatie van de variabelen op dit lagere schaalniveau tot nu toe, maar beschrijven niet de gehele situatie. Daarom moeten ze altijd worden gezien als een indicatie van de situatie en de mechanismen die van belang zijn om de mate van productief ondernemerschap in regio's te verklaren.

Methode

Empirische indicatoren voor elementen van ecosystemen voor ondernemerschap

Elementen	Beschrijving	Empirische indicator(en)	Bronnen
Leiderschap	Leiderschap die richting geeft aan collectieve actie.	Aantal penvoerende organisaties met een innovatieproject (Horizon Europe & Nederlandse innovatieprojecten) gevestigd in de regio per 1.000 bedrijven, gemiddelde over afgelopen 3 jaar.	Rijkdienst voor ondernemend Nederland (RVO) (2022-2024)* & CORDIS (2023-2025)
Netwerken	Verbondenheid van bedrijven in kennisnetwerken.	Aantal verbonden bedrijven per 1.000 bedrijven in innovatieprojecten (H2020 & Horizon Europe), gemiddelde over afgelopen 3 jaar.	CORDIS (2023-2025)
Financiering	De toevoer en toegankelijkheid van kapitaal voor financiering nieuwe ondernemingen.	Intensiteit (gemiddelde investering per bedrijf) en prevalentie (aantal bedrijven die investering ontvangen per 1.000 bedrijven) op provincieniveau, gemiddelde over afgelopen 3 jaar.	Nederlandse Vereniging Participatiemaatschappijen (NVP) (2023-2025)
Kennis	Investeringen in nieuwe kennis.	Intensiteit (private investeringen als aandeel BRP), prevalentie (aantal bedrijven die investering doen per 1.000 bedrijven) van investering in loonkosten en machines voor R&D en privaat R&D personeel als aandeel van de beroepsbevolking.	RVO & CBS (2023)
Talent	Het aandeel mensen met veel menselijk kapitaal door opleiding.	Percentage hoogopgeleiden van de totale bevolking.	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2025)
Diensten	De toevoer en toegankelijkheid van diensten.	Percentage van bedrijfsvestigingen in de zakelijke dienstverlening.	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2025)
Formele instituties	De kwaliteit en efficiëntie van governance.	Vier componenten: corruptie, rechtsstaat, overheidseffectiviteit en verantwoording, in genormaliseerde score op provincieniveau.	Quality of Government Survey (2022); Regional Competitiveness Index (RCI) 2.0 (2022)
Infrastructuur	Fysieke infrastructuur en positie van de regio.	Afstand tot hoofdweg (CBS), afstand tot treinstation (CBS), bereikbaarheid via spoor en weg (aantal personen binnen 90 minuten rijden of 120 km radius) en toegang tot vluchten (aantal passagiersvluchten binnen 90 minuten rijden).	Regional Competitiveness Index (RCI) 2022 & CBS (2024)
Vraag	Potentiële bestedingsruimte en vraag uit de markt.	Bruto regionaal product per hoofd van de bevolking.	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2024)
Ondernemerscultuur	Waardering van ondernemerschap in de regio.	Nieuwe bedrijven opgericht per 1.000 inwoners.	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2025)

* Volginnovatie en RVO data wordt met vertraging bekend gemaakt waardoor 2024 het laatst bekende meest complete jaar is.

Utrecht University | School of Economics

Birch

Resultaten Entrepreneurial Ecosystem Index 2026

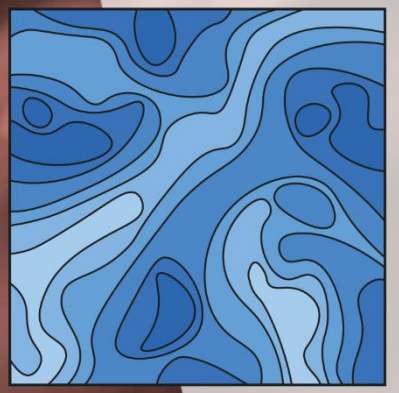

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM OBSERVATORY

Entrepreneurial Ecosystem Index voor stadsregio's

Variatie in regionale ecosysteemscores blijft consistent

Stadsregio's als uitgangspunt
Ecosystemen manifesteren zich vaak op het niveau van stadsregio's: de combinatie van een grote stad of gemeente en de omliggende plaatsen. De ecosystemen hebben we geanalyseerd op COROP-niveau. Dit geeft een goed beeld van de verschillen tussen de ecosystemen in Nederland omdat veel factoren die van belang zijn voor het ecosysteem sterk regionaal beïnvloed worden.[1] De rol van de regio blijkt ook uit de variatie van de Entrepreneurial Ecosystem Index: de index varieert van 5,6 tot 24,1.

Goed presterende regio's
De regio Delft-Westland heeft wederom het sterkste ecosysteem met 24,1 punten. Daarop volgt de Brainport-regio met 14,4 punten. Groot-Amsterdam (13,5), Agglomeratie Leiden-Bollenstreek (13,3) en Overig Groningen (12,7) maken de top vijf compleet. Overig-Groningen zet de opwaartse lijn van vorige edities voort en staat stevig in de top vijf. Belangrijke elementen die deze regio's zo sterk maken zijn leiderschap, kennis en netwerken. Voornamelijk voor Delft en Westland (leiderschap en netwerken) en de Brainport (sterke kenniscomponent) maken deze elementen het grootste verschil. In totaal scoren 10 van de 40 regio's boven het Nederlands gemiddelde.

Zwak presterende regio's
De regio's die zwak scoren op de EE-Index zijn vooral de perifere (grens)regio's of regio's zonder kennisinstellingen. Bij deze regio's verschillen de oorzaken, maar meestal zijn de doorslaggevende indicatoren leiderschap, netwerken, kennis en financiering. Opvallend is ook dat, hoewel regio's die voornamelijk sterk scoren universiteitsregio's zijn, dit niet geldt voor Groot-Rijnmond (met de Erasmus Universiteit) en Midden-Noord-Brabant (met Tilburg University). Een mogelijke verklaring is de positionering van deze universiteiten op maatschappelijke (en economische) thema's. Dat in tegenstelling tot technische en bèta-universiteiten die sterkere voorwaarden voor productief en schaalbaar ondernemerschap lijken te scheppen. Deze twee regio's zijn al sinds een aantal edities van de EE-metingen niet boven het Nederlands gemiddelde geklommen.

Scores EE-Index per stadsregio; 2026

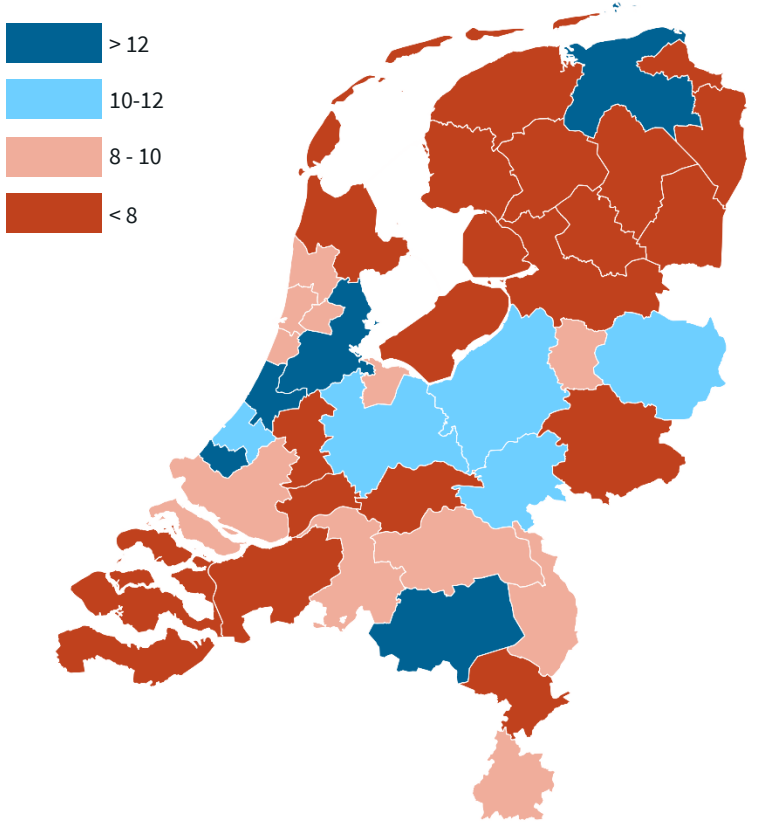

[1] Vogelaar et al. (2020). Economisch beleid regio: naar een missie-gestuurde ecosysteembenadering. ESB, 105 (4790), 8 oktober 2020.

Utrecht University School of Economics Birch

Ranglijst EE-Index 2026

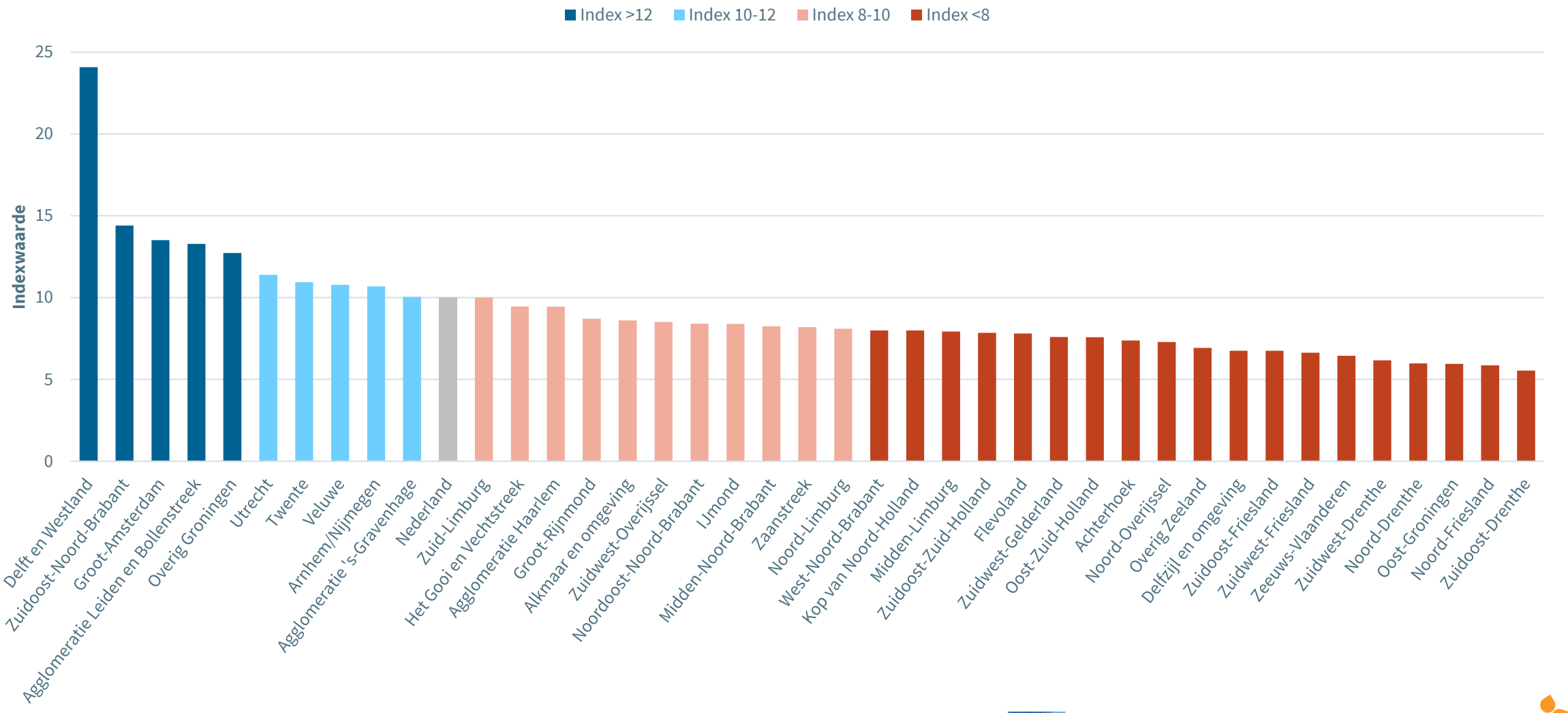

Voor specifieke scores per element, zie Bijlage 1. Voor ontwikkelingen per regio, zie Bijlage 2.

Utrecht University School of Economics Birch

Verandering Entrepreneurial Ecosystem Index voor stadsregio's

Brede versterking van ecosystemen blijft consistent met vorige meting

Als we de scores van de huidige Entrepreneurial Ecosystem Index (2026) vergelijken met die van 2025, dan zien we meerdere ontwikkelingen die aantonen dat ecosystemen over tijd veranderen.* We kijken dan hoe regio's zich ontwikkelen ten opzichte van het Nederlands gemiddelde.

Zeeland en Limburg vallen op met positieve ontwikkelingen
In deze editie is de positie van Zeeland duidelijk versterkt. Positieve ontwikkelingen op financiering en kennis laten zien dat deze regio's er beter voorstaan dan voorheen. Oók in Limburg zijn er positieve ontwikkelingen. Zuid- en Midden-Limburg horen bij de grootste steigers in deze editie. Bij de sterke ecosystemen zien we dat Overig-Groningen en de Brainport hun posities flink versterken ten opzichte van Leiden en Amsterdam. Ook Utrecht, Alkmaar en Haarlem horen tot de groep met de grootste ontwikkeling.

Noord-Nederland ziet grootste veranderingen
De Noord-Nederlandse regio's zien de grootste dynamiek waarbij één ecosysteem flink is versterkt terwijl er vier sterk zijn verzwakt. De overige vier ecosystemen zijn ook verzwakt, maar in iets mindere mate. Het verschil tussen de stadsregio Groningen en de omgeving wordt dus groter. Naast Noord-Nederland zien we bij top 10 ecosystemen voornamelijk een verzwakking bij de Veluwe, aggl. 's-Gravenhage en Delft en Westland. Twente heeft een minimale verandering (-0,01) en blijft dus eigenlijk stabiel.

Consistentie in brede versterking van regionale ecosystemen
In lijn met de trend uit de vorige editie zien we dat het grotere aantal regio's met een positieve verandering consistent blijft. In de vorige editie zijn negentien regio's versterkt en dat aantal is gelijk in deze editie. Er is in de EE index van 2026 één regio extra in de hoogste categorie, in totaal zijn er acht regio's die hun ecosysteem flink hebben versterkt.

Verandering EE Index scores per stadsregio; 2026

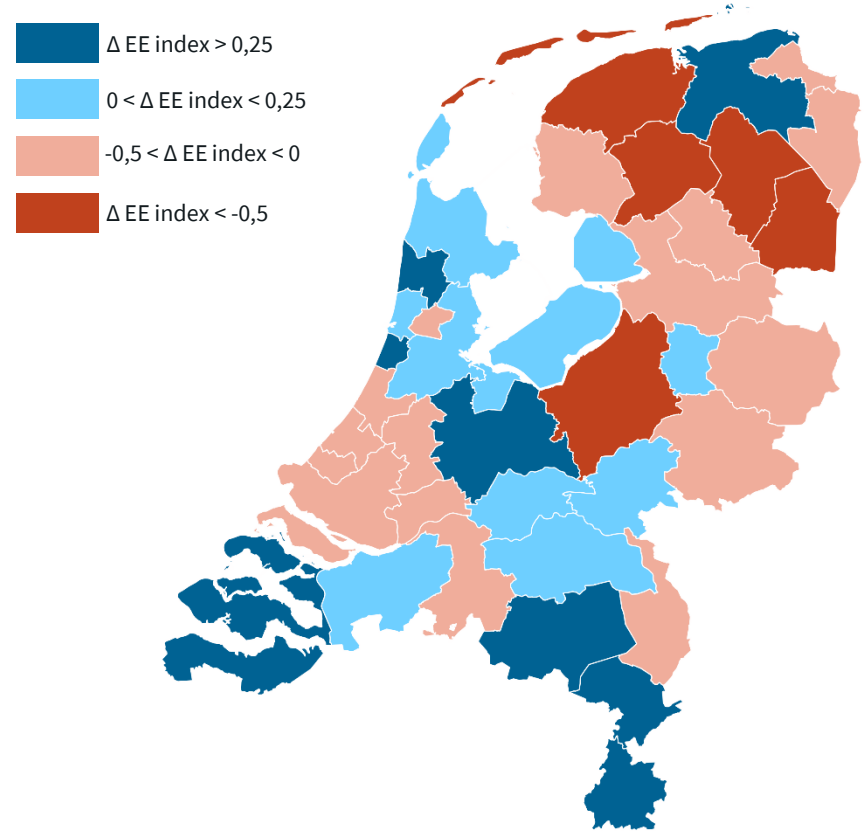

*De 2025 scores zijn met terugwerkende kracht aangepast door nieuwe beschikbaarheid van data voor het element Kennis.

Utrecht University School of Economics Birch

Ranglijst EE-Index 2026

Leiderschap, netwerken, financiering en kennis drijven verschil tussen regio's aan

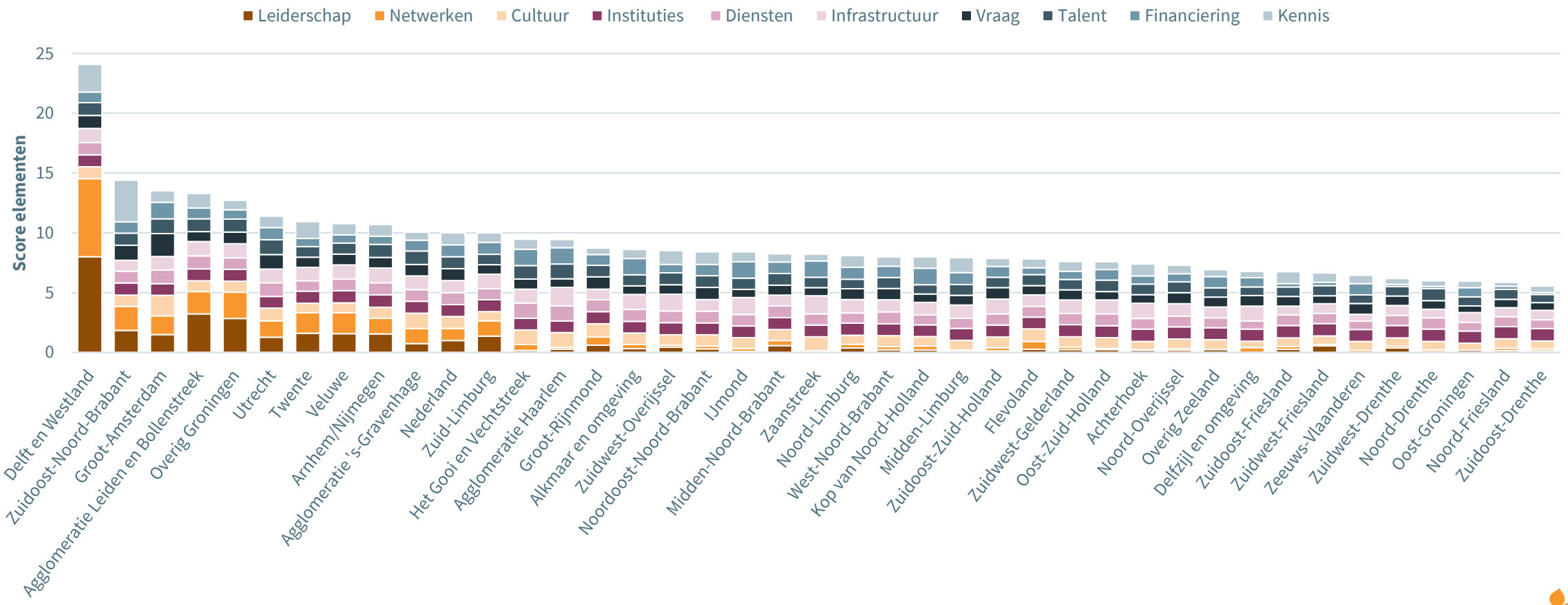

Verdieping: de drie grootste dalers

Financiering is de drijfveer van de grootste verzwakkingen

In deze editie zijn het drie Noord-Nederlandse regio's die de grootste verzwakking meemaken, twee regio's in Drenthe en één in Friesland. De verandering voor deze ecosystemen betekent meteen een daling op de ranglijst en deze ecosystemen staan tussen de zwakste ecosystemen van Nederland.

Financiering doorslaggevend in verzwakking van deze ecosystemen
Wie goed kijkt naar de figuren ziet dat er één balk flink opvalt: Financiering. Voor alle drie de ecosystemen is dit de grote factor die het ecosysteem verzwakt. Dit cijfer (berekend op provinciaal niveau) is óók een factor bij de verzwakking van de andere regio's in dezelfde provincie, maar er zijn enkele andere elementen die óók zijn verzwakt waardoor deze drie bij de grootste dalers staan. Voor alle drie de regio's geldt dat een verzwakking op Leiderschap en Netwerken verantwoordelijk is voor de grotere daling. Tussen de drie regio's zijn er op details nog verschillen: zo is Noord-Friesland verzwakt op Vraag, terwijl Zuidoost-Drenthe is verzwakt op Cultuur en Noord-Drenthe drie elementen heeft met een minimale negatieve verandering.

Uitdagingen voor regio's waar privaat kapitaal lastig te mobiliseren is
Voor deze drie regio's geldt dat de publieke sector de grootste en meest actieve investeerders biedt. De afhankelijkheid van de publieke sector maakt het lastig om consistent kapitaal beschikbaar te stellen voor jonge bedrijven met groeipotentie. Deze regio's zijn daarmee niet onsuccesvol om succesvolle bedrijven voort te brengen, maar heeft uitdagingen voor de opschaling. Een voorbeeld is het bedrijf Catawiki dat zijn roots heeft in Noord-Drenthe maar voor opschaling en toegang tot kapitaal naar Amsterdam is vertrokken.

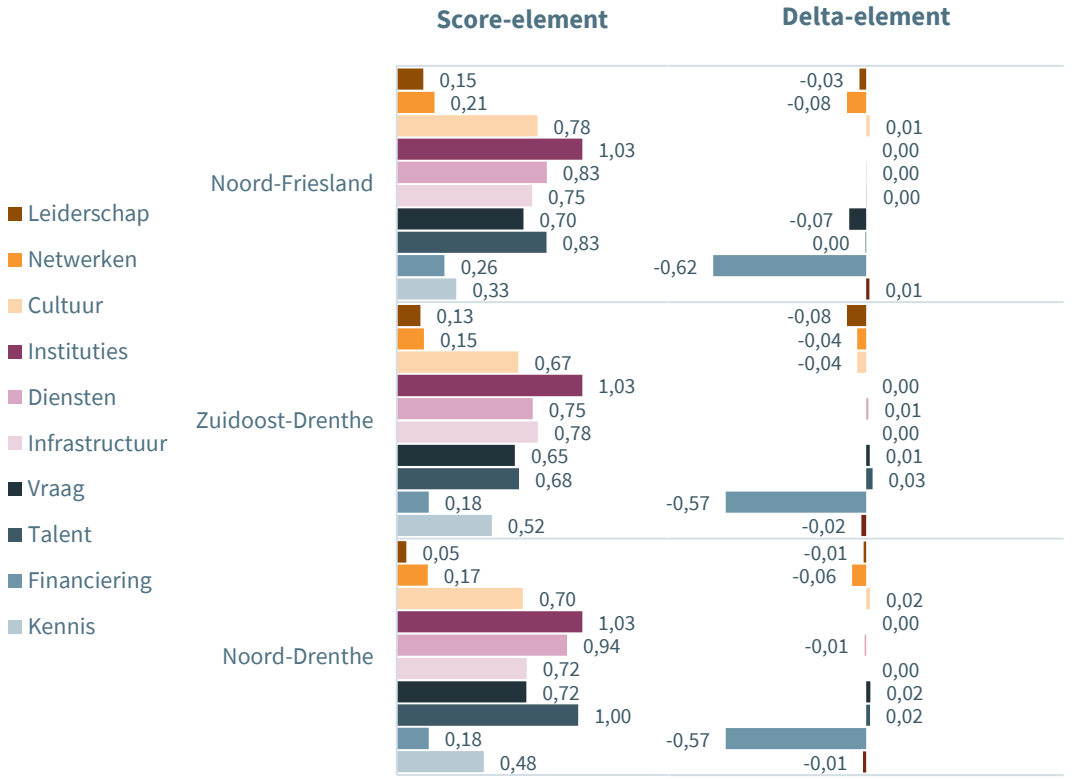

Verdieping: de drie grootste stijgers

Financiering en kennis meest bepalend voor de stijging

De drie ecosystemen die relatief het meest zijn versterkt, zijn te vinden in de periferie van Nederland: twee regio's in Zeeland en één in Limburg. Deze regio's behoren niet tot de sterkste ecosystemen van Nederland, maar deze positieve beweging zorgt wel voor een flinke stijging op de ranglijst.

Financiering, kennis en leiderschap zijn de doorslaggevende factor in deze regio's
In alle drie de regio's is een relatief grote verandering op Financiering een belangrijke factor die het ecosysteem is versterkt. Voornamelijk in de Zeeuwse regio's is er in het laatste jaar een flinke injectie van durfkapitaal verantwoordelijk voor de stijging. Voor Midden-Limburg is de ontwikkeling op Kennis de grootste ontwikkeling; er is relatief meer R&D in de regio dan daarvoor. Ook in de Zeeuwse regio's spelen deze elementen een belangrijke rol. Specifiek voor Overig Zeeland zien we ook dat Leiderschap een belangrijke rol speelt in de ontwikkeling. Een aantal kleine ontwikkeling op de overige elementen zijn slechts een detail ten opzichte van deze drie elementen.

Invloed van de ontwikkelingen
De positieve ontwikkeling op financiering en kennis betekent voor Midden-Limburg dat Kennis nu relatief sterk is en financiering relatief gelijk is met het Nederlands gemiddelde. Voor de Zeeuwse regio's betekenen deze positieve ontwikkelingen dat zowel Financiering als Kennis niet meer tot de meest zwakke categorie (<0,5) horen. Financiering kruipt naar het Nederlands gemiddelde, terwijl kennis van *slecht* naar *zwak* gaat.

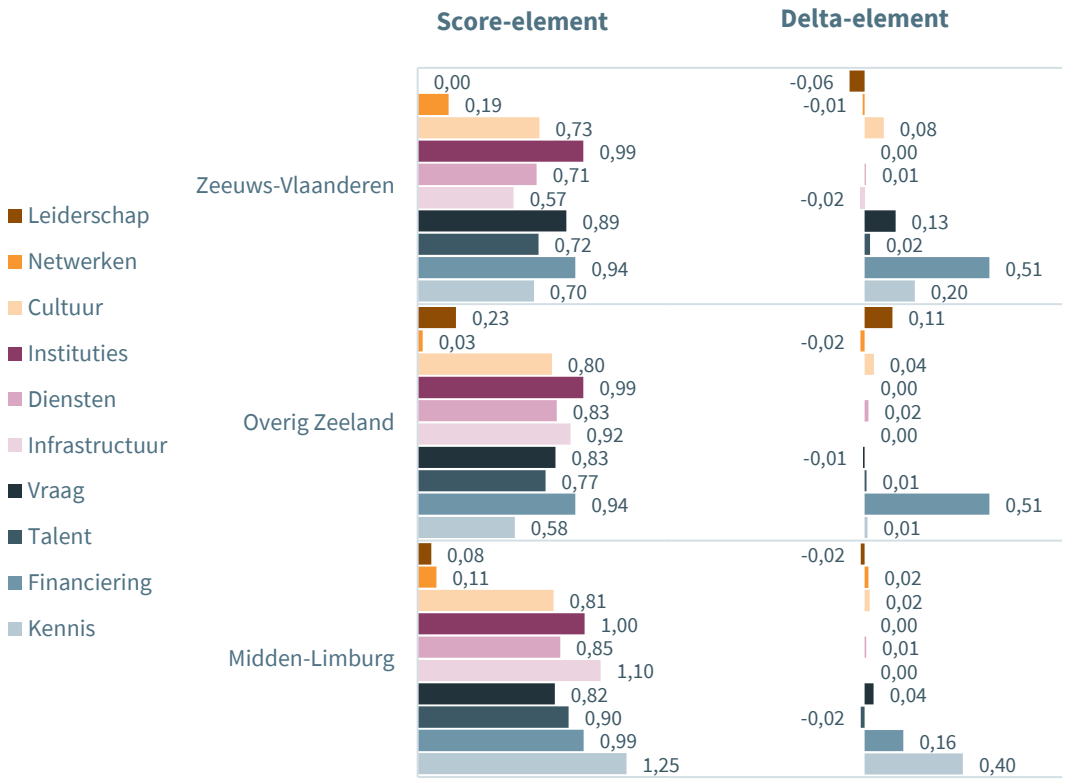

Verdieping: Innovatieve hotspots

Twee krachtige ecosystemen met verschillende karakteristieken

Elk jaar verdiepen we op één provincie of een aantal regio's. Dit jaar kijken we naar de twee Nederlandse ecosystemen die internationaal bekend zijn als innovatieve hotspot (Groot-Amsterdam en Brainport) en twee goed functionerende ecosystemen aan de rand van Nederland (Stadsregio Groningen en Zuid-Limburg). Zowel Groot-Amsterdam als Zuidoost-Noord-Brabant horen tot de top van Nederlandse ecosystemen, één als sterk breed ecosysteem en de ander als sterk ecosysteem rondom een sleutelspeler. Beide ecosystemen zijn in deze editie versterkt.

Overeenkomsten tussen de ecosystemen

Beide ecosystemen leunen sterk op leiderschap, netwerken en kennis. De kennisintensieve elementen zijn cruciaal voor het innovatieve karakter van beide regio's, al zijn ze gedreven door andere soorten organisaties. Het sterke profiel rondom een sterke centrale speler komt duidelijk naar voren in de Brainport-regio. De enorme investeringen in R&D stuwen de score, waarmee de regio boven Groot-Amsterdam uitkomt. Dat er belangrijke spelers actief zijn is voor beide te zien in Leiderschap en Netwerken, organisaties in de regio nemen het voortouw bij innovatieprojecten én relatief veel organisaties zijn actief in innovatieprojecten. Er is in beide regio's ook toegang tot hoogopgeleid talent waar in deze tijden van schaarste steeds meer druk op komt te staan.

De verschillen onder de loep

Brainport als R&D motor komt duidelijk naar voren bij het element Kennis. Groot-Amsterdam scoort daarentegen gemiddeld op Kennis, maar wat opvalt aan dit ecosysteem is dat 8 van de 10 elementen sterk zijn en géén enkel element zwak. Dit ecosysteem is dus sterk in de breedte en heeft binnen Nederland met name op Financiering een heel sterke positie. De Brainport-regio kent daarentegen wél twee zwakke elementen: ondernemerschapscultuur en infrastructuur. Amsterdam scoort juist hoog op cultuur.

Scores van EE-Index-elementen voor stadsregio's Amsterdam & Brainport

Element	Groot-Amsterdam	Δ	Zuidoost-Noord-Brabant	Δ
Leiderschap	1,48	0,05	1,83	0,15
Netwerken	1,57	0,05	2,02	0,12
Cultuur	1,71	0,02	0,94	0,03
Instituties	0,97	0,00	1,00	0,00
Diensten	1,14	-0,01	0,99	0,00
Infrastructuur	1,14	0,00	0,92	0,00
Vraag	1,90	0,00	1,24	0,01
Talent	1,25	-0,01	1,02	-0,01
Financiering	1,37	0,10	0,95	-0.03
Kennis	0,96	0,05	3,48	0,10
Totale Score	**13,51**	0,23	**14,40**	0,39
Regio ranking	3e van 40		2e van 40	

Noot: delta is gebaseerd op de verandering tussen de metingen van 2025 en 2026.

Sterk >1,05 | Gemiddeld > 0,95 < 1,05 | Zwak > 0,50 < 0,95 | Slecht < 0,50

Verdieping: Ecosystemen aan de rand van Nederland

Vergelijkbare ecosystemen maar andere totaalscores

De Stadsregio Groningen en Zuid-Limburg zijn beide sterk verbonden rondom hun universiteit: beide met in ieder geval ook een verzorgende functie voor de regio om hen heen. Beide ecosystemen zijn in deze editie versterkt.

Veel overeenkomsten tussen beide ecosystemen
Op het eerste oog zijn er relatief weinig verschillen tussen de twee ecosystemen. Beide zijn sterk op Leiderschap, Netwerken en Infrastructuur. Beide ecosystemen hebben hierbij profijt van hetzelfde profiel: één Universiteit, één UMC en verbinding met organisaties in de bredere regio. Voor de stadsregio Groningen is deze verbinding met bijvoorbeeld Friesland en Drenthe, terwijl dat voor Zuid-Limburg al snel over de grens gaat met België en Duitsland.

Verschillen op ordegrootte en details
Het verschil tussen de twee regio's zit voornamelijk in ordegrootte met betrekking tot de score, maar het aantal zwakke elementen zorgt er ook voor dat deze ordegrootte in Zuid-Limburg moeilijker is om te bereiken. Leiderschap en Netwerken scoren in stadsregio Groningen veel hoger dan in Zuid-Limburg, en Groningen scoort óók sterk op het element Talent in tegenstelling tot Zuid-Limburg. Voor Zuid-Limburg zijn er vijf zwakke elementen tegenover drie voor de Stadsregio Groningen. De verschillen op de zwakke elementen spelen óók een rol, op Financiering na scoort de stadsregio Groningen op elk element sterker of gelijkwaardig.

Scores van EE-Index-elementen voor stadsregio Groningen & Zuid-Limburg

Element	Overig Groningen	Δ	Zuid-Limburg	Δ
Leiderschap	2,84	0,35	1,36	0,13
Netwerken	2,19	0,37	1,27	0,04
Cultuur	0,92	0,01	0,78	0,05
Instituties	1,01	0,00	1,00	0,00
Diensten	0,95	-0,01	0,91	0,00
Infrastructuur	1,19	0,00	1,22	0,00
Vraag	0,98	-0,05	0,78	-0,02
Talent	1,09	0,00	0,87	-0,02
Financiering	0,78	-0,20	0,99	0,16
Kennis	0,80	0,07	0,80	0,06
Totale Score	**12,73**	0,53	**9,99**	0,39
Regio ranking	5e van 40		11e van 40	

Noot: delta is gebaseerd op de verandering tussen de metingen van 2025 en 2026.

Sterk >1,05 | Gemiddeld > 0,95 < 1,05 | Zwak > 0,50 < 0,95 | Slecht < 0,50

Utrecht University | School of Economics

Birch

Entrepreneurial Ecosystem Index & Startups

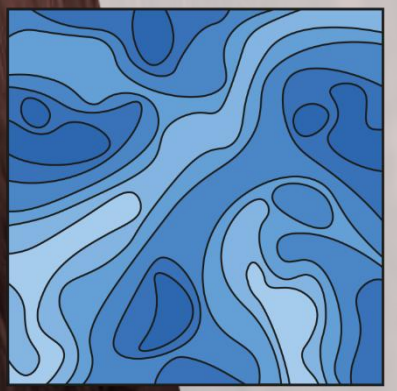

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM OBSERVATORY

Sterke relatie tussen prevalentie startups en kwaliteit van het ecosysteem

Start-ups in het ecosysteem
Elk jaar brengen we de relatie tussen de kracht van het ecosysteem en zijn output in kaart. Hiervoor gebruiken we de data van Dealroom over het aantal startups. In dit onderdeel hebben we alleen startups meegenomen die vanaf 2010 zijn opgericht en minimaal één vorm van kapitaalsfinanciering hebben ontvangen. Per COROP-regio kijken we naar het aantal door Dealroom geregistreerde startups als aandeel van het totaal aantal bedrijven in de regio. En dat relateren we aan de sterkte van het ecosysteem.

Sterke relatie kwaliteit van het ecosysteem en het aantal startups
Over het algemeen hebben sterkere ecosystemen een hogere prevalentie van startups. Groot-Amsterdam scoort beter qua startups dan je op basis van de kwaliteit van het ecosysteem zou verwachten, maar past bij de sterke score van Financiering in dit ecosysteem. Andere regio's hebben relatief weinig startups, zoals de Veluwe (de regio waar universiteitsstad Wageningen in valt) en Arnhem/Nijmegen. Over het algemeen scoren regio's rond de verwachte lijn.

Overige factoren
Er is een duidelijke relatie tussen de prevalentie van startups en de kwaliteit van het ecosysteem. Maar de kracht van het ecosysteem is niet de enige voorspeller voor de hoeveelheid startups in de regio. Bedrijven kunnen immers ook verhuizen en niet alle factoren zijn gebonden aan (fictieve) regiogrenzen. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat er in bepaalde regio's gebrek is aan bedrijfsruimte, dat energienetten de vraag van bepaalde bedrijven niet aan kunnen of er behoefte is aan toegang tot financiering die in het eigen ecosysteem moeilijk te verkrijgen is. Zeker bij groei van bedrijven kan het belang van bepaalde regionale condities veranderen, en leiden tot een verhuisbeslissing.

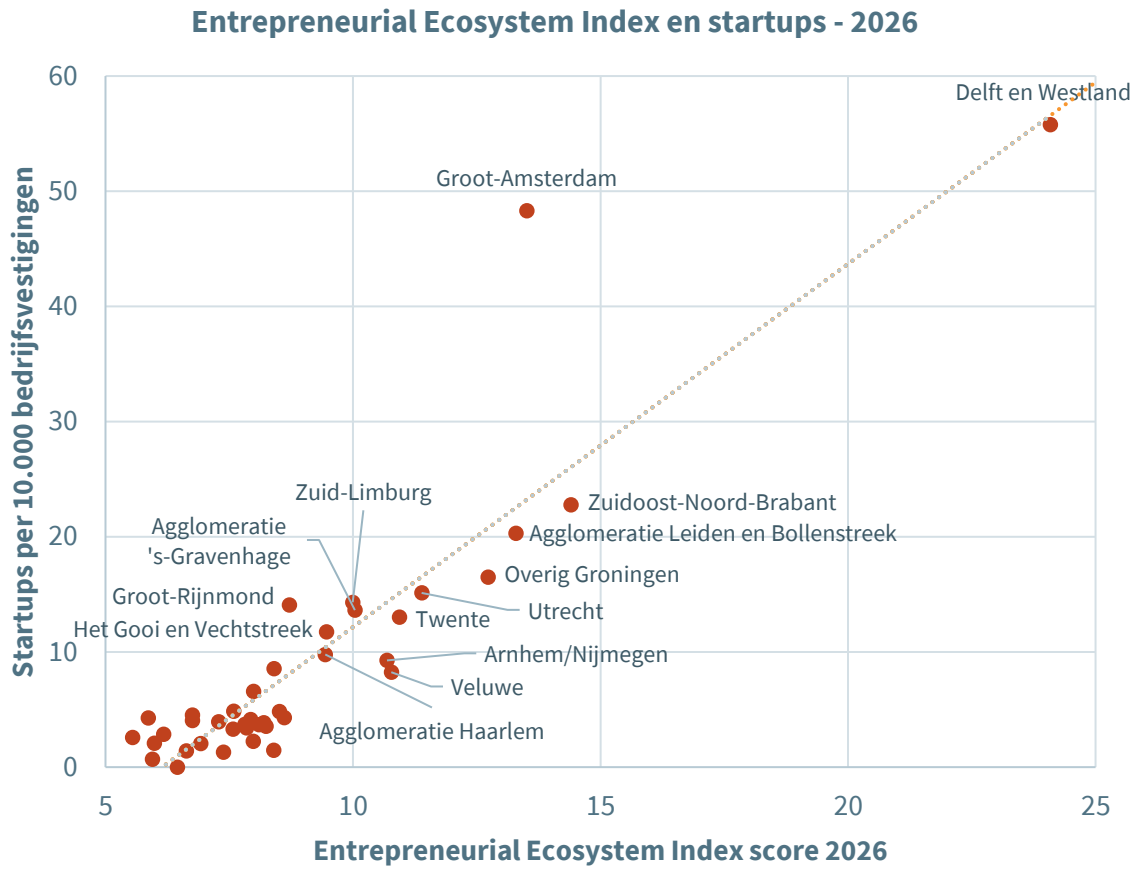

Data: Dealroom (2026), *gefinancierde* startups opgericht sinds 2010 & CBS Statline (2026), aantal vestigingen per COROP regio in 2026.

Utrecht University School of Economics Birch

Toepassen van de EE-benadering

EE-Index als startpunt in de beleidscyclus of als middel voor evaluatie en monitoring

Ontwikkelingen waarnemen
De Entrepreneurial Ecosystem Index maakt het mogelijk om ecosystemen voor ondernemerschap in Nederland met elkaar te vergelijken en ontwikkelingen waar te nemen. In de 2026-index zien we een aantal bewegingen, voornamelijk aan de kant van de zwakste ecosystemen. De sterke ecosystemen handhaven hun positie en zijn kleine veranderingen. Verschillen tussen de sterkste en zwakste ecosystemen blijven groot.

Objectief meten en volgen: startpunt voor dialoog
De EE-Index kwantificeert en objectiveert de sterkte van ecosystemen voor ondernemerschap in Nederland. Hiermee is de index geen volledige weerspiegeling van de werkelijkheid, maar biedt ze een objectieve basis om ecosystemen te meten en te volgen in de tijd. Binnen de beleidscyclus kan de EE-Index als startpunt dienen voor een goed geïnformeerde dialoog tussen stakeholders: de objectieve meting (diagnose) biedt de basis voor een effectieve dialoog over het te voeren beleid. Hiermee geeft de index handvatten voor (regionale) beleidsmakers en andere stakeholders die hun ecosysteem willen versterken.

Ecosystemen als 'gereedschap' voor evaluatie en monitoring
De kwantitatieve basis van de EE-Index in combinatie met het volgen van ecosystemen in de tijd, biedt daarnaast mogelijkheden voor evaluatie en monitoring binnen de beleidscyclus. Door ontwikkelingen in de tijd te relateren aan in gang gezet beleid, is het mogelijk om te bepalen of beleid ook daadwerkelijk resulteert in een sterker ecosysteem. Een voorbeeld hiervan op landelijk niveau is de evaluatie van StartupDelta en Techleap door Birch en de Universiteit Utrecht.[1] Daarvoor hebben we de EE-benadering toegepast om een relatie te leggen tussen beleid gericht op productief ondernemerschap en de ontwikkeling van elementen van het ecosysteem.

De beleidscylus

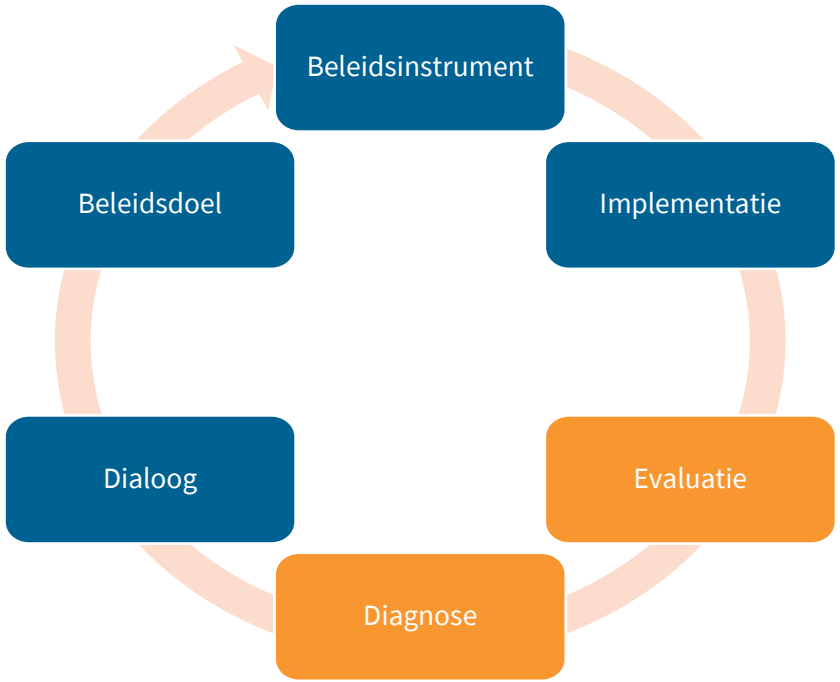

[1]Evaluatie StartupDelta en Techleap. Resultaten van externe aanjagers voor startup en scale-up beleid in de periode 2015-2022. Birch/Universiteit Utrecht 2023.

Utrecht University School of Economics Birch

Utrecht University | School of Economics

Birch

Bijlagen

ENTREPRENEURIAL ECOSYSTEM OBSERVATORY

Bijlage 1: Regionale scores (1)

Regio	Leiderschap	Netwerken	Cultuur	Instituties	Diensten	Infrastructuur	Vraag	Talent	Financiering	Kennis	Totaal score
Delft en Westland	8,00	6,53	0,99	1,00	1,04	1,16	1,10	1,06	0,90	2,31	**24,09**
Zuidoost-Noord-Brabant	1,83	2,02	0,94	1,00	0,99	0,92	1,24	1,02	0,95	3,48	**14,40**
Groot-Amsterdam	1,48	1,57	1,71	0,97	1,14	1,14	1,90	1,25	1,37	0,96	**13,51**
Aggl. Leiden en Bollenstreek	3,22	1,87	0,91	1,00	1,08	1,20	0,82	1,07	0,90	1,22	**13,29**
Overig Groningen	2,84	2,19	0,92	1,01	0,95	1,19	0,98	1,09	0,78	0,80	**12,73**
Utrecht	1,27	1,36	1,08	0,96	1,15	1,14	1,21	1,23	1,02	0,95	**11,39**
Twente	1,61	1,70	0,79	1,02	0,88	1,12	0,85	0,88	0,69	1,40	**10,94**
Veluwe	1,57	1,74	0,83	1,03	0,97	1,18	0,90	0,93	0,69	0,94	**10,77**
Arnhem/Nijmegen	1,54	1,31	0,92	1,03	1,01	1,25	0,88	1,09	0,69	0,97	**10,69**
Agglomeratie ‘s-Gravenhage	0,73	1,27	1,27	1,00	0,98	1,13	0,97	1,13	0,90	0,66	**10,04**
Zuid-Limburg	1,36	1,27	0,78	1,00	0,91	1,22	0,78	0,87	0,99	0,80	**9,99**
Het Gooi en Vechtstreek	0,16	0,50	1,21	0,97	1,28	1,16	0,85	1,12	1,37	0,84	**9,46**
Agglomeratie Haarlem	0,27	0,14	1,24	0,97	1,25	1,56	0,71	1,23	1,37	0,68	**9,44**
Groot-Rijnmond	0,60	0,69	1,11	1,00	1,01	0,87	1,04	0,97	0,90	0,53	**8,71**
Alkmaar en omgeving	0,31	0,36	0,95	0,97	0,99	1,25	0,73	0,92	1,37	0,75	**8,61**
Zuidwest-Overijssel	0,43	0,17	0,87	1,02	0,98	1,39	0,80	0,99	0,69	1,17	**8,51**
Noordoost-Noord-Brabant	0,29	0,24	0,93	1,00	0,98	0,97	1,01	0,98	0,95	1,04	**8,40**
IJmond	0,09	0,24	0,90	0,97	0,97	1,41	0,69	0,92	1,37	0,83	**8,40**
Midden-Noord-Brabant	0,57	0,42	0,93	1,00	0,98	0,90	0,84	0,97	0,95	0,69	**8,24**
Zaanstreek	0,10	0,05	1,17	0,97	0,94	1,52	0,67	0,88	1,37	0,54	**8,19**

Sterk	>1,05	Gemiddeld	> 0,95 < 1,05	Zwak	> 0,50 < 0,95	Slecht	< 0,50

Bijlage 1: Regionale scores (2)

Regio	Leiderschap	Netwerken	Cultuur	Instituties	Diensten	Infrastructuur	Vraag	Talent	Financiering	Kennis	Totaal score
Noord-Limburg	0,36	0,32	0,76	1,00	0,86	1,11	0,91	0,80	0,99	0,98	**8,10**
West-Noord-Brabant	0,21	0,26	0,92	1,00	1,00	1,00	0,96	0,91	0,95	0,78	**7,99**
Kop van Noord-Holland	0,19	0,34	0,80	0,97	0,83	1,05	0,69	0,79	1,37	0,95	**7,98**
Midden-Limburg	0,08	0,11	0,81	1,00	0,85	1,10	0,82	0,90	0,99	1,25	**7,93**
Zuidoost-Zuid-Holland	0,12	0,26	0,90	1,00	0,96	1,23	0,95	0,88	0,90	0,66	**7,85**
Flevoland	0,25	0,67	1,05	0,97	0,91	0,96	0,77	0,92	0,58	0,73	**7,81**
Zuidwest-Gelderland	0,23	0,21	0,86	1,03	0,93	1,14	0,85	0,85	0,69	0,80	**7,58**
Oost-Zuid-Holland	0,23	0,12	0,88	1,00	0,99	1,15	0,72	0,94	0,90	0,64	**7,58**
Achterhoek	0,19	0,04	0,69	1,03	0,88	1,27	0,72	0,88	0,69	0,98	**7,38**
Noord-Overijssel	0,18	0,15	0,79	1,02	0,89	1,05	0,93	0,89	0,69	0,70	**7,28**
Overig Zeeland	0,23	0,03	0,80	0,99	0,83	0,92	0,83	0,77	0,94	0,58	**6,92**
Delfzijl en omgeving	0,00	0,40	0,55	1,01	0,68	1,24	0,89	0,71	0,78	0,51	**6,76**
Zuidoost-Friesland	0,26	0,24	0,72	1,03	0,89	0,74	0,82	0,80	0,26	1,01	**6,75**
Zuidwest-Friesland	0,55	0,11	0,73	1,03	0,86	0,80	0,68	0,85	0,26	0,78	**6,63**
Zeeuws-Vlaanderen	0,00	0,19	0,73	0,99	0,71	0,57	0,89	0,72	0,94	0,70	**6,45**
Zuidwest-Drenthe	0,36	0,17	0,70	1,03	0,84	0,85	0,79	0,79	0,18	0,48	**6,17**
Noord-Drenthe	0,05	0,17	0,70	1,03	0,94	0,72	0,72	1,00	0,18	0,48	**5,98**
Oost-Groningen	0,18	0,00	0,59	1,01	0,73	0,82	0,56	0,76	0,78	0,52	**5,95**
Noord-Friesland	0,15	0,21	0,78	1,03	0,83	0,75	0,70	0,83	0,26	0,33	**5,86**
Zuidoost-Drenthe	0,13	0,15	0,67	1,03	0,75	0,78	0,65	0,68	0,18	0,52	**5,55**

Sterk	>1,05	Gemiddeld	> 0,95 < 1,05	Zwak	> 0,50 < 0,95	Slecht	< 0,50

Utrecht University School of Economics Birch
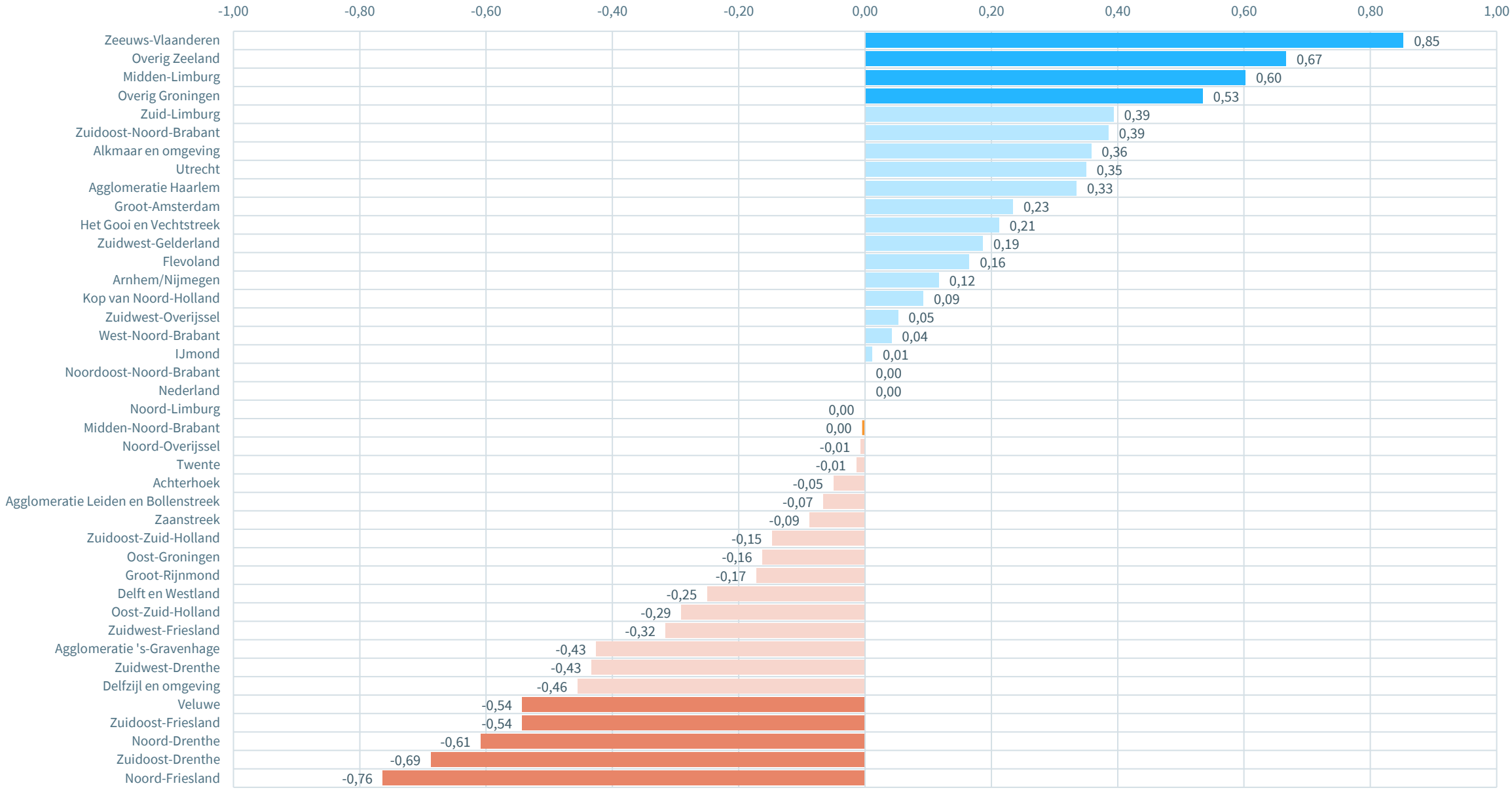
Bijlage 2: Ontwikkeling EE-Index 2025-2026